# Stemadvies

## bij amendementen op Verkiezingsprogramma WNL-PRO-D66-VOLT 2027-2031

**Datum**: 8-11-2026

**Door de programmacommissie van Water Natuurlijk Limburg:**

Fred van den Brink, Terra Kremers, Marieke Manders, Jurek Minderman

## Inleiding

Op 12 oktober jongstleden heeft de programmacommissie het ontwerp van het nieuwe verkiezingsprogramma van de partijen WNL-PRO-D66-VOLT afgerond, waarna het door het bestuur verzonden is naar de leden van deze partijen. Er is hierbij tot en met 7 november de gelegenheid gegeven tot het indienen van amendementen. Door negen leden is hiervan gebruik gemaakt. Er zijn in totaal 18 amendementen ingediend door wijzigings- of aanvullingsvoorstellen aan ons door te geven. Wij bedanken hen voor hun inbreng.

We hebben de ingekomen amendementen gerangschikt naar speerpunt uit het ontwerp Verkiezingsprogramma en afzender, zodat herkenbaar is over welke onderwerpen en teksten het gaat en van wie de inbreng afkomstig is.

Steeds hebben we eerst de tekst uit het ontwerp programma beschreven waar het amendement betrekking op heeft, gevolgd door het amendement zelf. Vervolgens hebben we een stemadvies toegevoegd in de vorm van een voorstel voor aanpassing van de tekst uit het ontwerp.

Alle ingebrachte amendementen sluiten aan op de tekst in het ontwerp programma en zijn veelal een nadere verbijzondering of accentuering. Het stemadvies geeft het voorstel van de programmacommissie weer hoe dit op te nemen in het definitieve verkiezingsprogramma.

Besluitvorming over deze stemadviezen vindt plaats tijdens de algemene ledenvergadering van WNL-PRO-D66-VOLT op 15 november.

## Ingekomen amendementen en ons stemadvies

### Algemeen voor het gehele verkiezingsprogramma:

1. Amendement NdE. Leesbaarheid programmatekst verbeteren.
De programmacommissie mag op basis van dit amendement de voorgestelde aanpassingen doorvoeren en suggesties overnemen in het verkiezingsprogramma. Deze aanpassingen verbeteren de leesbaarheid, begrijpelijkheid en de redenatielijnen. De inhoud van het verkiezingsprogramma blijft hetzelfde.

Stemadvies: De programmacommissie opdracht geven om goed naar de voorgestelde aanpassingen en suggesties te kijken, om zo het programma nog toegankelijker en begrijpelijker te maken voor de lezer (B1 niveau). En bij overname van de voorgestelde tekstaanpassingen ervoor te zorgen dat de inhoud overeind blijft.

## Speerpunt 1. Voldoende grondwater

**1.1. Betere registratie en handhaving**
We gaan alle onttrekkingen voor beregening in kaart brengen. En onttrekkingsvergunningen laten aansluiten bij de draagkracht van het natuurlijk watersysteem. Elke onttrekkingsinrichting voor grondwater in Limburg moet uiterlijk in 2031 zijn voorzien van een gecertificeerde debietmeter uitgerust met telemetrie. We zetten in op voldoende capaciteit om dit te kunnen inregelen en om handhavend te kunnen optreden.

2. Amendement JK-1. Onderstaande tekst toevoegen:
Daarbij past toezicht op slecht afgestelde beregeningen die tot ver over bermen en wegen komt. Dit leidt niet alleen tot gevaarlijke situaties maar verstoort ook flora en fauna.

3. Amendement JK-2. Onderstaande tekst toevoegen:
Toezicht op juiste afstelling van de duur aangelegde boerenstuwen. Deze zijn met gemeenschapsgeld aangelegd en worden op de cruciale momenten niet goed ingesteld.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen en vetgedrukte tekst toevoegen:
We gaan alle onttrekkingen voor beregening in kaart brengen. En onttrekkingsvergunningen laten aansluiten bij de draagkracht van het natuurlijk watersysteem. Elke onttrekkingsinrichting voor grondwater in Limburg moet uiterlijk in 2031 zijn voorzien van een gecertificeerde debietmeter uitgerust met telemetrie. We zetten in op voldoende capaciteit om dit te kunnen inregelen en om handhavend te kunnen optreden.
**We houden toezicht op de juiste afstelling van beregeninginstallaties, zodat beregeningswater niet meer over bermen en wegen komt. Daardoor voorkomen we gevaarlijke situaties voor weggebruikers en verstoring van flora en fauna.**
**Daarnaast houden we toezicht op de juiste afstelling van boerenstuwen, om water zoveel mogelijk vast te houden voor periodes met langdurige droogte.**

**1.3. Verbod op beregening van niet-voedselgewassen**
Ook buiten de bufferzones rondom natuurgebieden willen we het gebruik van grondwater voor bijvoorbeeld het sproeien van niet-voedselgewassen uitfaseren. Het kan niet zo zijn dat de Uffeltsebeek of Tungelroyse beek droog komen te staan en dat daarnaast een veld met lelies besproeid wordt. Ook het groen houden van een golfbaan vinden we geen goed gebruik van kostbaar grondwater. Verder willen we de slogan "niet sproeien overdag met zon" ook toepassen bij gewassen die wel nog besproeiing nodig hebben.

4. Amendement JK-3. Onderstaande vetgedrukte woorden invoegen:
Het kan niet zo zijn dat de Uffeltsebeek of Tungelroyse beek droog komen te staan en dat daarnaast een veld met lelies **of graszoden** besproeid wordt.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen en vetgedrukte tekst toevoegen:
Ook buiten de bufferzones rondom natuurgebieden willen we het gebruik van grondwater voor bijvoorbeeld het sproeien van niet-voedselgewassen uitfaseren. Het kan niet zo zijn dat beken zoals de Uffeltsebeek of Tungelroyse beek droog komen te staan en dat daarnaast een veld met lelies **of graszoden** besproeid wordt. Ook het groen houden van een golfbaan vinden we geen goed gebruik van kostbaar grondwater. Verder willen we de slogan "niet sproeien overdag met zon" ook toepassen bij gewassen die wel nog besproeiing nodig hebben.

## Speerpunt 2. Schoon en gezond grondwater

### 2.3. Aanpak van schadelijke stoffen

Wij willen dat het Rijk duidelijke kaders stelt voor het terugdringen van schadelijke stoffen als meststoffen, bestrijdingsmiddelen en zeer zorgwekkende stoffen als PFAS.
Wij steunen een krachtige uitvoering van de Europese regels voor stedelijk afvalwater, met strengere eisen aan lozingen en extra zuivering van onder meer medicijnresten, (micro)plastics en microverontreinigingen.
Via de Unie van Waterschappen pleiten wij ervoor dat de verantwoordelijkheid en kosten zoveel mogelijk bij producenten en vervuilers worden gelegd, volgens het principe de vervuiler betaalt.
Bij de toelating en herbeoordeling van bestrijdingsmiddelen dienen de doelen van de Kaderrichtlijn Water leidend te zijn. Niet alleen de hoeveelheid, maar ook de gecombineerde schadelijke effecten van stoffen moeten worden meegewogen.
Rijk, Provincie en gemeenten moeten de mogelijkheden van de Omgevingswet benutten om het gebruik van schadelijke stoffen beter te reguleren, met effectief toezicht en handhaving.

5. Amendement HW-2. Onderstaande tekst toevoegen:
In het bijzonder zullen we ons inspannen om het veelvuldig gebruik van PFAS in bestrijdingsmiddelen uit te bannen.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:
Wij willen dat het Rijk duidelijke kaders stelt voor het terugdringen van schadelijke stoffen als meststoffen, bestrijdingsmiddelen en zeer zorgwekkende stoffen als PFAS. **We zullen ons inspannen om het veelvuldig gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen uit te bannen.**
Wij steunen een krachtige uitvoering van de Europese regels voor stedelijk afvalwater, met strengere eisen aan lozingen en extra zuivering van onder meer medicijnresten, (micro)plastics en microverontreinigingen.
Via de Unie van Waterschappen pleiten wij ervoor dat de verantwoordelijkheid en kosten zoveel mogelijk bij producenten en vervuilers worden gelegd, volgens het principe de vervuiler betaalt.
Bij de toelating en herbeoordeling van bestrijdingsmiddelen dienen de doelen van de Kaderrichtlijn Water leidend te zijn. Niet alleen de hoeveelheid, maar ook de gecombineerde schadelijke effecten van stoffen moeten worden meegewogen.
Rijk, Provincie en gemeenten moeten de mogelijkheden van de Omgevingswet benutten om het gebruik van schadelijke stoffen beter te reguleren, met effectief toezicht en handhaving.

6. Amendement JK-4. Onderstaande tekst als programmapunt toevoegen:

### 2.7. Inlaat van Maaswater in beeksystemen

De inlaat van met stikstof, PFAS en bestrijdingsmiddelen bevattend Maaswater die meestal ook invasieve exoten bevat in beeksystemen is het begin van een nieuwe vervuiling van ons oppervlakte en op termijn ook grondwater die waarschijnlijk onherstelbaar is, moet door goed waterbeheer in de natte perioden overbodig worden. De hoge zandgronden die zo bewaterd worden kunnen zodoende waardevolle waterbuffers worden die in natte periodes bufferen en in droge periodes voor gezonde afstroming zorgen.

Stemadvies: Bovenstaande tekst als volgt overnemen:
**Een ongewenst neveneffect van de inlaat van Maaswater is dat vervuilende stoffen als nutriënten, PFAS en bestrijdingsmiddelen, maar ook invasieve exoten, verder worden verspreid naar de beken en het grondwater. Wij willen daarom de inlaat van Maaswater op**

**beken op termijn uitfaseren en vervangen door duurzaam grondwaterbeheer en door natuurlijke vormen van waterbuffering.**

## Speerpunt 3. Herstel natuurlijk water

### 3.2 Natuurlijke beschaduwing

Door klimaatverandering warmen beken steeds verder op. Warm water bevat minder zuurstof, verslechtert de waterkwaliteit en vormt een bedreiging voor waterorganismen. Het ontbreken van bomen en struiken langs veel beken versterkt dit probleem. Daarom zetten wij in op meer natuurlijke beschaduwing door inheemse bomen en struiken langs oevers. Deze houden het water koeler, verbeteren de waterkwaliteit, beperken oevererosie en versterken de biodiversiteit. Tegelijk ontstaan ecologische verbindingszones die planten en dieren meer ruimte geven.

7. Amendement TB-1. Onderstaande tekst toevoegen:

In de afgelopen zomer 2026 bereikten de beken ongekend hoge watertemperaturen naast lage waterstanden. Met als gevolg gevaar voor sterfte van vissen, macrofauna en waterplanten. Met name in de Duitse en Nederlandse Roer met haar bestand aan zalmachtigen en voor ons land zeldzame waterinsecten. Extra lozingen van koud water uit de Duitse stuwmeren hebben dit eenmalig kunnen voorkomen. Om dit ook in de toekomst te kunnen realiseren dienen afspraken gemaakt te worden met de Duitse waterbeheerders om dit een vaste plek te geven binnen hun beleid.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:

Door klimaatverandering warmen beken steeds verder op. Warm water bevat minder zuurstof, verslechtert de waterkwaliteit en vormt een bedreiging voor waterorganismen. Het ontbreken van bomen en struiken langs veel beken versterkt dit probleem. Daarom zetten wij in op meer natuurlijke beschaduwing door inheemse bomen en struiken langs oevers. Deze houden het water koeler, verbeteren de waterkwaliteit, beperken oevererosie en versterken de biodiversiteit. Tegelijk ontstaan ecologische verbindingszones die planten en dieren meer ruimte geven. **Naast opwarming treden er vaker zeer lage waterstanden in de beken op en sommige zullen vaker droogvallen, met sterfte van vissen en insecten als gevolg. Bij de Roer is het mogelijk om bij aanhoudende hitte en lage waterstanden extra koud water uit de Duitse stuwmeren in te laten. We gaan daarover met de Duitse waterbeheerders afspraken maken om dit ook voor de toekomst te regelen.**

### 3.3. Extensivering ecologisch beheer

Wij willen het beheer van waterlopen zoveel mogelijk extensiveren, dat is goed voor de biodiversiteit en bespaart ook een hoop kosten. Door natuurlijke begroeiing zoveel mogelijk te behouden, indien noodzakelijk gefaseerd te maaien en dit dan af te stemmen op de seizoenen, krijgen planten en dieren meer kansen om zich te ontwikkelen.

8. Amendement PvT. Onderstaande tekst toevoegen:

Waar de organisatiestructuur nog steeds het regelmatig opschonen in zijn opdrachten stelt wordt dit op zo kort mogelijke termijn tegen het licht gehouden van de veranderde inzichten. Geen kaalslag, maar natuurlijke oevers moet het uitgangspunt worden.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:

Wij willen het beheer van waterlopen zoveel mogelijk extensiveren, dat is goed voor de biodiversiteit en bespaart ook een hoop kosten. Door natuurlijke begroeiing zoveel mogelijk te behouden, indien noodzakelijk gefaseerd te maaien en dit dan af te stemmen op de seizoenen, krijgen planten en dieren meer kansen om zich te ontwikkelen. **Daarbij gaan we het huidige maaibeheer tegen het licht houden, waarbij natuurlijke oevers het uitgangspunt vormen.**

9. Amendement PF. Onderstaande tekst als programmapunt toevoegen:

Rechten voor de natuur

De natuur is de basis van alles: ons drinkwater, schone lucht, voedsel, gezondheid en economie. Toch gaat het niet goed met de natuur. Biodiversiteit neemt af en ecosystemen raken uit balans. De plek die natuur in het recht krijgt, beïnvloedt of we doorgaan op dezelfde weg of kiezen voor herstel.

Het Waterschap voert het water- en ecosysteembeheer uit. Water Natuurlijk wil dat we binnen Waterschap Limburg Rechten van de Natuur formuleren en toepassen in peilbesluiten, waterkwaliteit en beek- en oeverbeheer.

- Neem rivier- en beekrechten op in beleidskaders
- Verwijs in kaders en beleid naar rechten zoals het recht om vrij te stromen, het recht op herstel, op waterkwaliteit en op inheemse biodiversiteit.
- Benut inspraak in peilbesluiten en beheerplannen
- Zorg dat natuurbelangen standaard worden meegenomen bij elke herziening van waterbeheer, door gebruik te maken van inspraakmogelijkheden.
- Introduceer een ecologisch toetsingskader

Stemadvies: Tekst als volgt toevoegen:

**3.6. Meer belang toekennen aan de waarde van natuur**

**De natuur is de basis van alles: ons drinkwater, schone lucht, voedsel, gezondheid en economie. Toch gaat het niet goed met de natuur. Biodiversiteit neemt af en ecosystemen raken uit balans. Het Waterschap voert het water- en ecosysteembeheer uit. De plek die we natuur in de uitoefening van onze waterschapstaken geven, beïnvloedt of we doorgaan op dezelfde weg of kiezen voor duurzaam herstel.**

**Wij zetten ons in voor een Waterschap dat veel meer aandacht aan de natuurbelangen gaat geven bij de uitvoering van haar taken. Door actief bij te dragen aan behoud en herstel van de natuur en ecologische processen, door scherper te toetsen aan de ecologie bij de ontwikkeling van peilbesluiten, bij uitvoeringsprojecten, bij het beheer en onderhoud van onze waterlopen en door dit ook actief uit te dragen.**

## Speerpunt 4. Veilig leven met water

### 4.2. Herstel sponswerking

Waterberging in de haarvaten van onze stroomgebieden leidt tot lagere piekafvoeren en minder overstromingsrisico stroomafwaarts. Wij investeren daarom in herstel van beekdalen, landschapselementen en een gezonde bodem die water kan vasthouden.
Wij stimuleren en ondersteunen het herstel van graften, groenstroken en houtwallen dwars op de hellingen in het Heuvelland. Hiermee wordt de afvoer- en erosieremmende functie van het landschap versterkt. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EU biedt hiertoe financiële mogelijkheden.

10. Amendement HW-3. Onderstaande tekst toevoegen:

Omdat een betere bodemkwaliteit leidt tot een (veel) grotere infiltratie van regenwater in de bodem, en daarmee vermindering van oppervlakkige afstroming in hellend gebied, gaan we ons inspannen voor de zeer noodzakelijke, veel sterkere en integrale aanpak van de verbetering van de bodemkwaliteit van akkers. De integrale aanpak houdt in dat we de aanpak van de stikstofproblematiek, de klimaatverandering en de teloorgang van de biodiversiteit onderdeel laten worden van de verbetering van de bodemkwaliteit (terugdringen gebruik van bestrijdingsmiddelen, verbetering van de bodemstructuur door toename organische stof en bodemleven, tegengaan van verdichting).

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:

Waterberging in de haarvaten **en infiltratie in de bodem** van onze stroomgebieden leidt tot lagere piekafvoeren en minder overstromingsrisico stroomafwaarts. Wij investeren daarom in herstel van beekdalen, landschapselementen en een gezonde bodem die water kan vasthouden.
Wij stimuleren en ondersteunen het herstel van graften, groenstroken en houtwallen dwars op de hellingen in het Heuvelland. Hiermee wordt de afvoer- en erosieremmende functie van het landschap versterkt. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EU biedt hiertoe financiële mogelijkheden.
**We willen de bodemstructuur van akkers verbeteren door gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen, de toename van het organische stofgehalte en een rijk bodemleven te stimuleren, en door het tegengaan van bodemverdichting. Daarbij gaan wij voor een gebiedsgerichte aanpak, waarbij integrale en toekomstige vraagstukken samen met onze partners worden aangepakt.**

### 4.4. Goede crisisvoorbereiding

Wij willen dat de samenleving goed is voorbereid op wateroverlast en overstromingen en ontwikkelen daarvoor calamiteitenplannen. Mensen moeten tijdelijk een veilig heenkomen kunnen vinden en belangrijke infrastructuur blijft bereikbaar.
Cruciale voorzieningen zoals zorg, hulpdiensten, energie en digitale systemen moeten ook tijdens extreme situaties blijven functioneren. Daarom organiseren we meer integrale en gezamenlijke grensoverschrijdende crisisoefeningen en verbeteren we de crisisvoorbereiding. En ondersteunen we onze vrijwilligers bij de hoogwaterwachten met heldere richtlijnen.

11. Amendement AC-1. Onderstaande tekst toevoegen:

Het waterschap, tezamen met de rijksoverheid, streeft, ten behoeve van de hoogwaterbescherming naar een adequate infovoorziening vanuit België, specifiek vanuit Wallonië.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:
Wij willen dat de samenleving goed is voorbereid op wateroverlast en overstromingen en ontwikkelen daarvoor calamiteitenplannen. Mensen moeten tijdelijk een veilig heenkomen kunnen vinden en belangrijke infrastructuur blijft bereikbaar.
Cruciale voorzieningen zoals zorg, hulpdiensten, energie en digitale systemen moeten ook tijdens extreme situaties blijven functioneren. Daarom organiseren we meer integrale en gezamenlijke grensoverschrijdende crisisoefeningen en verbeteren we de crisisvoorbereiding.
En ondersteunen we onze vrijwilligers bij de hoogwaterwachten met heldere richtlijnen.
**Samen met het Rijk zorgen we voor een tijdige, adequate informatievoorziening ten behoeve van de hoogwaterveiligheid van de Maas, Geul en Gulp vanuit Wallonië.**

## Speerpunt 6. Water verbindt mens, natuur en economie

### 6.2. Cultuurhistorisch erfgoed en landschapsbeheer

Landschap, water en erfgoed zijn nauw met elkaar verbonden. Wij willen de rol van watermolens en watermolenlandschappen in waterbeheer en educatie vergroten.
Watermolens vertegenwoordigen een grote cultuurhistorische waarde. Tegelijkertijd kan een functionerende watermolen leiden tot wateroverlast in bovenstrooms gelegen delen van de beek. En stuwen en molenrad kunnen een barrière vormen voor vismigratie en daarmee de KRW-doelen in de weg staan. Wij vinden het daarom belangrijk om een visie en uitvoeringsprogramma te ontwikkelen voor cultuurhistorie en watermolenlandschappen in relatie tot waterberging en vismigratie.

12. Amendement TB-2. Onderstaande tekst toevoegen:
Vanwege permanente schade bij continu stuwen bij een watermolen aan de ecologie van de beek door neerslag van slib in het bovenstroomse gedeelte van de beek, met als gevolg verdwijnen van de karakteristieke waterplanten, macrofauna en vissen door verlies van stroming, voedsel, verhoogde watertemperatuur en verminderd zuurstofgehalte, zou alleen gestuwd mogen worden wanneer de molen daadwerkelijk graan maalt. Er is geen relatie tussen de cultuurhistorische waarde van de watermolen en de functie opwekking van elektriciteit.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte teksten:
Landschap, water en erfgoed zijn nauw met elkaar verbonden. Wij willen de rol van watermolens en watermolenlandschappen in waterbeheer en educatie vergroten.
Watermolens vertegenwoordigen een grote cultuurhistorische waarde. Tegelijkertijd kan een functionerende watermolen leiden tot wateroverlast **en slibophoping** in bovenstrooms gelegen delen van de beek. Stuwen en molenrad kunnen een barrière vormen voor vismigratie, **macrofauna en waterplanten** en daarmee de KRW-doelen in de weg staan. Wij vinden het daarom belangrijk om een visie en uitvoeringsprogramma te ontwikkelen voor cultuurhistorie en watermolenlandschappen in relatie tot waterberging, **slibafzetting**, vismigratie **en de biodiversiteit van flora en fauna.**

### 6.3. Vismigratie en cultuurhistorie

We hebben een wettelijke opgave om onze waterlopen geschikt te maken voor vismigratie. (Water)kunstwerken worden onderzocht en visvriendelijk gemaakt. Waar mogelijk worden obstakels verwijderd, zodat trekvissen als forel, zalm en steur hun paaiplaatsen kunnen bereiken. Daarbij houden we rekening met het belang van cultuurhistorische elementen zoals watermolens die voor hun functioneren afhankelijk zijn van voldoende water.
Het is nodig hiervoor beleid, waaronder een verdringingsreeks, op te stellen. Het ecologisch belang van het watersysteem staat daarbij voorop. Energieopwekking met waterkracht mag niet tot vissterfte leiden.

13. Amendement TB-3. Verwijderen woord:
Verwijderen onder 6.3 : Steur. (Motivatie: komt oorspronkelijk niet in Limburg voor)

Stemadvies: Tekst aanpassen door woord “steur” te verwijderen.
We hebben een wettelijke opgave om onze waterlopen geschikt te maken voor vismigratie. (Water)kunstwerken worden onderzocht en visvriendelijk gemaakt. Waar mogelijk worden obstakels verwijderd, zodat trekvissen als forel en zalm hun paaiplaatsen kunnen bereiken.

Daarbij houden we rekening met het belang van cultuurhistorische elementen zoals watermolens die voor hun functioneren afhankelijk zijn van voldoende water.
Het is nodig hiervoor beleid, waaronder een verdringingsreeks, op te stellen. Het ecologisch belang van het watersysteem staat daarbij voorop. Energieopwekking met waterkracht mag niet tot vissterfte leiden.

### 6.6. Ruimte voor initiatieven uit de samenleving

We geven ruimte aan initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Met instrumenten zoals Right to Challenge kunnen zij zelf taken en initiatieven in het waterbeheer oppakken.
Ook steunen we initiatieven zoals Drinkable Rivers, een beweging die zich inzet om onze rivieren binnen een generatie schoner en gezond te maken.
We dragen bij aan Schone Maas, een organisatie die samen met vrijwilligers de oevers van rivieren en beken schoonhoudt.
En we steunen particulieren die terreinen langs onze beken natuurgericht inrichten en beheren.

14. Amendement NV. Onderstaande tekst toevoegen:
We willen dat de eigen waarde van natuur wordt meegenomen in het beleid. Daarom ondersteunen wij initiatieven om rechten aan de natuur toe te kennen zoals Maas in de Wet.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen vetgedrukte deel:
We geven ruimte aan initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Met instrumenten zoals Right to Challenge kunnen zij zelf taken en initiatieven in het waterbeheer oppakken.
Ook steunen we initiatieven zoals Drinkable Rivers, een beweging die zich inzet om onze rivieren binnen een generatie schoner en gezond te maken **en het initiatief Maas in de Wet, een beweging om rechten aan de rivier toe te kennen.**
We dragen bij aan Schone Maas, een organisatie die samen met vrijwilligers de oevers van rivieren en beken schoonhoudt.
En we steunen particulieren die terreinen langs onze beken natuurgericht inrichten en beheren.

## Speerpunt 9. Een doelmatig en transparant Waterschap

### 9.1. Transparant naar de samenleving

Wij willen dat bestuurlijke afwegingen inzichtelijk en kennis gestuurd zijn. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties gaan we actief betrekken bij plannen en besluiten. Bij keuzes staan het algemeen belang en de kwaliteit van het watersysteem centraal.
We gaan op een begrijpelijke manier verantwoording afleggen over besteding van belastinggeld en behaalde resultaten, zodat inwoners weten wat er met hun bijdrage wordt bereikt.

15. Amendement AC-2. Onderstaande tekst toevoegen:
Het Waterschap streeft naar een periodieke infovoorziening via de bekende Limburgse media.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen van vetgedrukte zin:
Wij willen dat bestuurlijke afwegingen inzichtelijk en kennis gestuurd zijn. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties gaan we actief betrekken bij plannen en besluiten. **Via de Limburgse media en de eigen informatiekanalen houden we iedereen regelmatig op de hoogte van onze plannen en besluiten.**
Bij keuzes staan het algemeen belang en de kwaliteit van het watersysteem centraal.
We gaan op een begrijpelijke manier verantwoording afleggen over besteding van belastinggeld en behaalde resultaten, zodat inwoners weten wat er met hun bijdrage wordt bereikt.

### 9.5. Adequate monitoring van oppervlakte- en grondwater

Wij investeren in een robuust monitoringsnetwerk voor oppervlaktewater en grondwater, zowel de waterkwaliteit als de waterpeilen. Monitoring is niet alleen bedoeld om de toestand van het watersysteem te volgen, maar ook om resterende knelpunten tijdig te signaleren, oorzaken te achterhalen en maatregelen gericht bij te sturen.

16. Amendement HW-1. Onderstaande tekst toevoegen:
Wij gaan aanvullend onderzoek doen naar de waterkwaliteit tijdens piekafvoeren.
Het water in onze beken is vaak (zeer) sterk vervuild tijdens piekafvoeren, vooral doordat nog steeds bij overstorten verdund rioolwater wordt geloosd maar ook dat bij stevige buien na een periode van langdurige droogte riolen extra worden 'doorgespoeld'.
En er komt veel sterk vervuild oppervlakkig afstromend water uit het landelijk gebied (bestrijdingsmiddelen, voedingsstoffen, geërodeerd bodemslib). Daarbij geven we een vervolg aan het onderzoek naar de waterkwaliteit van bij stevige regenbuien oppervlakkig afstromend water, dat door Meindert Commelin van de WUR is uitgevoerd.

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen van vetgedrukte tekst:
Wij investeren in een robuust monitoringsnetwerk voor oppervlaktewater en grondwater, zowel de waterkwaliteit als de waterpeilen. Monitoring is niet alleen bedoeld om de toestand van het watersysteem te volgen, maar ook om resterende knelpunten tijdig te signaleren, oorzaken te achterhalen en maatregelen gericht bij te sturen. **Daarbij hoort ook onderzoek om problemen aan te pakken en adequate maatregelen te ontwikkelen. Zo gaan we onderzoek doen maar de waterkwaliteit van beken bij piekafvoeren, en die van afstromend water uit het landelijk gebied om hiervoor passende maatregelen te kunnen nemen.**

### 9.8. Stroomgebiedsgerichte programma's

Het Waterschap benadert de 31 Limburgse gemeenten met een veelheid aan onderwerpen en thema's. Concrete en integrale samenwerkingsovereenkomsten rondom stroomgebieden biedt

een effectieve oplossing voor capaciteitskrapte en de vele (gemeente)grensoverschrijdende wateropgaven. Winst valt te behalen door gezamenlijke ambtelijke pools, gebundelde plannen en inkoop, en een centrale data-levering door het Waterschap. We willen in de komende bestuursperiode concrete en integrale uitvoeringsprogramma's opstellen voor de onderstaande stroomgebieden:
1. Stroomgebied van de Geul (Vaals, Gulpen-Wittem, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, met grensoverschrijdende afstemming richting Wallonië);
2. Stroomgebied van de Geleenbeek (Voerendaal, Heerlen, Beekdaelen, Brunssum, Sittard-Geleen, Beek en Stein);
3. Stroomgebied van de Roer en Vlootbeek (Roerdalen, Roermond, Echt-Susteren, Maasgouw, met grensoverschrijdende afstemming richting Duitsland);
4. Stroomgebied van de Tungelroyse Beek (Weert, Nederweert, Leudal);
5. Stroomgebied van de Groote Molenbeek (Peel en Maas, Horst aan de Maas, Venray).

17. Amendement WS. Onderstaande tekst toevoegen:
We willen in de komende bestuursperiode Internationale beheersplannen opstellen voor de Geul en de Jeker met uitvoeringsprogramma's voor een duurzaam beheer.
We willen deze grensoverschrijdende rivieren schoner en veiliger maken en met de buren :
- de bronnen van verontreiniging (huishoudens en industrie) aanpakken, en
- samen met de natuur waterberging creëren om wateroverlast te voorkomen en water beter vast te houden voor in droge tijden.
We doen dat in partnerschap met de provincie Limburg en met de bevoegde autoriteiten aan de andere kant van de grens.

18. Amendement AC-3. Onderstaande tekst toevoegen:
6. Stroomgebied van de Jeker (Maastricht, met grensoverschrijdende afstemming richting Vlaanderen en Wallonië)

Stemadvies: Tekst als volgt aanpassen door toevoegen van vetgedrukte tekst:
Het Waterschap benadert de 31 Limburgse gemeenten met een veelheid aan onderwerpen en thema's. Concrete en integrale samenwerkingsovereenkomsten rondom stroomgebieden biedt een effectieve oplossing voor capaciteitskrapte en de vele (gemeente)grensoverschrijdende wateropgaven. Winst valt te behalen door gezamenlijke ambtelijke pools, gebundelde plannen en inkoop, en een centrale data-levering door het Waterschap. We willen in de komende bestuursperiode concrete en integrale uitvoeringsprogramma's opstellen voor de onderstaande stroomgebieden:
1. Stroomgebied van de Geul (Vaals, Gulpen-Wittem, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, met grensoverschrijdende afstemming richting Wallonië);
2. Stroomgebied van de Geleenbeek (Voerendaal, Heerlen, Beekdaelen, Brunssum, Sittard-Geleen, Beek en Stein);
3. Stroomgebied van de Roer en Vlootbeek (Roerdalen, Roermond, Echt-Susteren, Maasgouw, met grensoverschrijdende afstemming richting Duitsland);
4. Stroomgebied van de Tungelroyse Beek (Weert, Nederweert, Leudal);
5. Stroomgebied van de Groote Molenbeek (Peel en Maas, Horst aan de Maas, Venray).
**6. Stroomgebied van de Jeker (Maastricht, met grensoverschrijdende afstemming richting Wallonië en Vlaanderen)**

**Voor de grensoverschrijdende stroomgebieden van de Geul en Jeker willen we in de komende bestuursperiode een gezamenlijke beheervisie opstellen met concrete uitvoeringsprogramma's. Doelen hierbij zijn:**
**- bronnen van verontreiniging (huishoudens, landbouw en industrie) aanpakken,**
**- natuurlijke waterberging creëren om wateroverlast te voorkomen en water vast te houden.**
**We doen dat samen met de provincie Limburg en de bevoegde autoriteiten in België.**